

GÁDOROS NAGYKÖZSÉG SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJA (FELÜLVIZSGÁLAT)

BEVEZETŐ

1. GÁDOROS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

- 1.1 A település demográfiai adottságai**
- 1.2 Munkanélküliség**
- 1.3 Nyugdíjak, egyéb ellátások.**
- 1.4 A település lakosságának egészségi állapota**
- 1.5 Munkaerőpiaci tendenciák.**
- 1.6 Lakáshelyzet alakulása.**
- 1.7 Mely csoportok helyzete a legkedvezőtlenebb, jövedelmi viszonyok.**
- 1.8 Infrastrukturális ellátottság.**
- 1.9 Az önkormányzat szociális és egészségügyi intézményrendszere**
- 1.10 Milyen a szociális ágazaton belüli, illetve az ágazatközi együttműködés helyzete a településen.**
- 1.11 Szociális szolgáltatásokra fordítható források tendenciái**
- 1.12 A szociális igazgatási feladatok szakmai színvonalának biztosítása.**

2. ALAPELVEK ÉS ÉRTÉKEK A TELEPÜLÉSI SZOCIÁLIS ELLÁTÓ-RENDSZER MŰKÖDÉSÉBEN

/Motiváció és cél a feladatok tervezésében és ellátásában/.

3. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK JELLEMZŐI A TELEPÜLÉSEEN:

- 3.1 Az ellátás tartalmának meghatározása.**
- 3.2 Az egyes ellátási formákat milyen módon biztosítja a települési önkormányzata**
- 3.3 Az ellátási kötelezettségen felül vannak-e önként vállalt szociális szolgáltatások?**

4. SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK:

- 4.1 Házi segítségnyújtás és étkeztetés**
- 4.2 Gyermekjóléti alapellátás**
- 4.3 Idősek klubja**
- 4.4 Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**
- 4.5. Idősek otthona**

4.6. Fenntartó szerinti megoszlás

5. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK

6. INFORMÁCIÓK A MEGYEI ELLÁTÓRENDSZERRŐL

**7. FELADATOK, PRIORITÁSOK A SZOLGÁLTATÁSOK
BIZTOSÍTÁSÁNAK ÉRDEKÉBEN.**

8. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ AKTUALIZÁLÁSA

BEVEZETŐ:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi

III. /továbbiakban : Sztv. / törvényt módosító 2000. évi LXXIX. törvényben egy új, a hazai tervezési gyakorlatban mindezidáig hiányzó elem került bevezetésre: **a szociális szolgáltatástervezési koncepció.**

Az Sztv. 92. §. (3) bekezdése szerint **"A legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja."**

A szolgáltatástervezési koncepció célja: segíteni az érintett állami fenntartók ellátási kötelezettségébe tartozó és azon túli szociális ellátási formák megszervezését, a szolgáltatók - beleértve a "harmadik szektorba" tartozó szervezeteket is - közti együttműködést, az ellátások összehangolását mind strukturális, mind területi értelemben egyaránt.

A szolgáltatástervezés - a törvény értelmében - "kétlépcsős" rendszerben történik. Az első fokozatban a megyei önkormányzatok készítik el saját szolgáltatástervezési koncepciójukat, amelyeknek a saját intézményhálózat fejlesztési prioritásainak meghatározásán túl az adott megye teljes ellátórendszerére ki kell terjednie - ajánlások szintjén.

Az Sztv. 92. §. (5) bekezdése kimondja: **"A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a társulás és a megyei önkormányzat által készített koncepcióhoz."**

A szolgáltatástervezési koncepciók elkészítésekor egyeztetési kötelezettsége van a megyei és a települési önkormányzatnak egymás felé.

Az egyeztetések célja: összehangolt elképzelések valósuljanak meg, a szolgáltatások fejlődjenek.

Az Sztv. 92. §. (4) bekezdése szerint **"A koncepció tartalmazza különösen**

- a.) a lakosság szám alakulását, korösszetételét, a szolgáltatások iránti igényeket,**
- b.) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,**
- c.) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,**
- d.) az egyes ellátotti csoportok (idősek, betegek, fogyatékos személyek, gyermekek, munkanélküliek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét."**

A szociális szolgáltatástervezési koncepció várható célja és eredményei:

Meghatározza:

- a szociális szolgáltató rendszerünkre vonatkozó fejlesztési prioritásokat,
- a megvalósításhoz szükséges eszközöket,
- célkitűzéseinket a szociális ellátás területén, amelyek a következők:
 - a növekvő igényeknek megfelelően a szociális ellátórendszerünk leg-optimálisabb kialakítása,
 - az intézményi ellátások korszerűsítése,
 - a családi és lakókörnyezetben nyújtott ellátások kiépítése,
 - hiányzó intézményi formák létrehozása,
 - intézményi ellátásokhoz a hozzáférhetőség javítása,
 - esélyegyenlőség megteremtése,
 - a nem állami szereplők részvételének erősítése, együttműködés, az ellátások lehetséges összehangolása,
 - a szociális, foglalkoztatási, egészségügyi, oktatási rendszerek összehangolása.
- az ágazati irányítást végző szervek megfelelő információkkal való ellátását.

A szolgáltatótervezési koncepció elkészítésekor fontos követelmény a realitáson alapuló adatokból származó információk feldolgozása. A tervezés, a fejlesztés ütemezése során további követelmény a realitás, a fokozatosság elvének érvényesítése, a meglévő szolgáltatások szakmai feltételeinek korszerűsítése, színvonalának emelése, a dolgozók szakmai felkészültségének növelése.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozást követően a partnerség elve alapján dinamikusabbá kell tenni az együttműködés csatornáit a szolgáltatási szektorokkal, a településünkön lévő civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel, munkáltatókkal.

1. GÁDOROS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI:

1.1 A település demográfiai adottságai

Gádoros Békés megye nyugati határán, a Mágocsi ér partján terül el. Mind közúton, mind vasúton elérhető. Régészeti leletek szerint mai területe már 3500-4000 éve lakott volt. A történelem viharai e vidéket sem kímélték, 1436-ban pusztává alakult. 1826-ban a puszta tulajdonosa, báró dezséri Rudnyánszki Sándor, a megye akkori főjegyzője 40 telepessel újraépítette Bánfalva néven. A község mai nevét Karácsonyi János püspök-történész javaslatára ősi Árpád - kori templomának bejáratáról kapta /a "gádor" átriumot, tornácot, előcsarnokot jelent./

1871-ben már nagyközség, lakosainak száma megközelíti a 2500-at. 1890 és 1910 között ötven család hagyta el a falut, melynek lélekszáma 4490 volt, tíz évvel később pedig 4525 fő .

Igazi fejlődése az 50-es években kezdődött, a 70-es évektől azonban 1990-ig drasztikus népességszám csökkenés volt tapasztalható, mely az 1990-2000-es években lassú ütemben folytatódott, illetve a lakónépesség tekintetében 1993-tól kismértékű ingadozás tapasztalható.

Gádoros nagyközség **népessége** az alábbiak szerint alakult az elmúlt majd négy-évtizedben:

Év	Állandó népesség	Lakónépesség
1970	5353	5136
1980	5078	4893
1990	4502	4319
1993	4477	4121
1998	4350	4225
2001	4116	4074
2008.	4118	4077

A lakosság korösszetétele a következő

Korosztály	1998	2002	2008
	fő %	fő %	fő %
0-2 éves	133 3,0	126 2,9	56 1,37
3-5 éves	135 3,1	144 3,4 3,33,3,4	124 3,01
6-13 éves	394 9,1	393 9,3	360 8,74
14 éves	55 1,3	45 1,1 1,1x1,1,1	54 1,31
15-17 éves	153 3,5	142 3,3	129 3,13

18-59 éves	2467 56,7	2399 56,2	2362 57,36
60 év feletti	1013 23,3	1017 23,8 2323,8	1033 25,08

Az adatok azt mutatják, hogy az állandó népességnek mintegy 1/4-ét teszik ki a 60 év felettek, míg a 18 év alattiak nem érik el ezt az arányt.

A népesség alakulásában jelentős szerepet játszik egy településnél a be és elköltözések különbözete /vándorlási különbözet/ valamint a halálozások és születések számának alakulása /természetes szaporodás/

Születések száma:

Halálozások száma:

1993-ban:	40	78
1998-ban:	50	80
2000-ben:	41	76
2001-ben:	42	84
2003-ban:	46	64
2004-ben:	43	70
2005-ben:	56	58
2006-ban:	31	69
2007-ben:	26	62
2008-ban:	19	74

Beköltözések száma:

Elköltözések száma:

1993-ban:	102	98
1998-ban:	104	96
2000-ben:	119	113
2001-ben:	121	118
2002-ben:	127	129
2003-ban:	121	118
2004-ben:	121	95
2005-ben:	108	97
2006-ban:	72	117
2007-ben:	99	120
2008-ban:	139	102

É V	Vándorlási különbözet a teljes lakosság ezrelékében	Természetes szaporodás a teljes lakosság ezrelékében
-----	--	---

1993	-10,7	-8,2
1998	-6,6	-6,4

2003	-0,7	--6,3
------	------	-------

A település öregedését az **öregedési index** mutatja jól, ez nem más, mint a 15 éven aluli korosztály aránya a 60 éven felüliekéhez. Gádoroson ez az érték az alábbiak szerint alakult az utóbbi években:

É V	ÖREGEDÉSI INDEX
1993	1,43
1998	1,41
2002	1,42
2008	1,59

A fenti táblázatból megállapítható, hogy az öregedési index az elmúlt évben változott a tíz évvel ezelőtti adathoz képest. Megállapíthatjuk, hogy **a település előregedő képet mutat**. Önmagában azonban az a tény, hogy a település lakóinak egynegyede 60 év feletti, rávilágít arra, hogy **egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a korosztály szociális jellegű problémáinak megoldására**. Ez nem elsősorban és kizárólag anyagi segítséget kell, hogy jelentsen, sokkal inkább a szociális jellegű szolgáltatások kiszélesítését.

A születések és halálozások számát tekintve látható, hogy évek óta többen halnak meg, mint ahány gyermek születik. A születések száma 2008-ban drasztikusan alacsony volt.

A **beköltözések száma az utóbbi években szinte megegyezik az elköltözők számával, bár a beköltözések száma 2008-ban megnőtt**. Az elköltözések oka elsősorban az, hogy a fiatalok helyben nem találnak végzettségüknek, képzettségüknek megfelelő munkahelyet, illetve egyáltalán nincs számukra elhelyezkedési lehetőség.

Önmagában az a tény, hogy az elköltözések számával szinte azonos a beköltözések

száma, még örvendetes volna, azonban ha megvizsgáljuk, kik azok, akik ide költöznek, már korántsem ilyen kedvező a helyzet.

Sajnos az utóbbi években az a tendencia, hogy elsősorban azok a családok költöznek a községbe, akik szinte "elmenekülnek" a városokból, a Nyírségből, vagy Borsod megyéből, **magukkal hozva az összes szociális gondjukat.**

Ezen családok felnőtt tagjai szinte kivétel nélkül vagy munkanélküliek, vagy valamilyen állami ellátásból /rokkant nyugdíj, GYES, stb./ élnek, s mint ilyenek, a lakcím bejelentését követően azonnal jelentkeznek a különböző szociális ellátásokért /rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély létfenntartás érdekében, közgyógyellátási igazolvány, rendszeres szociális segély, stb./ Nem egy közülük nagycsaládos, csupán a gyermekek jogán járó ellátásokból élő személy.

E pontnál említendő meg az is, hogy a nagyközségben élő nemzetiségek és etnikai kisebbségek közül a legjelentősebb a cigányoké, akiknek lélekszáma becslések szerint 150-200 fő.

1.2 Munkanélküliség

A munkanélküliség nem került el a községet sem. A foglalkoztatottsági szint alacsony volta a rendszerváltozást követően a megye, s így a község - legégetőbb problémái közé tartozik. A mezőgazdaság folyamatos válsága és térvesztése, a feldolgozó és könnyűipar gyengülése, az ipari termelés - más megyékhez képest alacsony részesedése a területi GDP-ből - kedvezőtlenül hat a megye, a község munkaerőpiacára.

A munkanélküliség az elmúlt évtizedben az alábbiak szerint alakult:

	<u>1993</u>	<u>1998</u>	<u>2002</u>	<u>2005</u>	<u>2008</u>
Regisztrált munkanélküliek száma:	401	222	126	139	173

A munkanélküliek megoszlása iskolai végzettségük szerint:

Regisztrált munkanélküliek	2002	2005	2008
ált.isk. 8 oszt. kevesebb végzettséggel	4	1	-
ált.isk.végzetts.	47	53	67
szakmunk.képz.	46	49	55
szakisk.végzetts.	6	9	19

középisk.végz.	23	24	28
főisk.végzetts.	-	3	4
Összesen:	126	139	173

Az adatok tanúsága szerint 2008-ben számottevően nőtt a munkanélküliek száma az előző évekhez viszonyítva. Leginkább a szakiskolai végzettségűek között nőtt ez a szám, és szomorú, hogy diplomások között is megjelent a munkanélküliség. Félő, hogy a jelenlegi gazdasági válság miatt tovább nő a munkanélküliek száma.

A 90-es évek elejétől eddig is **sorra szüntek meg** helyben, illetve a környéken a gádorosiakat nagyszámban foglalkoztató **munkahelyek** /Vas-Műanyagipari Ktsz, Faipari Ktsz, Eperjesi Zsákgyár, Orosháza és Vidéke ÁFÉSZ, SZIRÉN Szövetkezet, stb./

Voltak helyben kezdeményezések különböző vállalkozások folytatására, /varroda, zöldségszárító, stb./ de ezek 1-2 évnyi működés után sajnos csödbe jutottak, vagy megszűntették tevékenységüket.

A megszűnt munkahelyekről kikerülők a környező városokban próbáltak /próbálnak/ meg elhelyezkedni, de sokuk számára - alulképzettségük miatt - egyedüli megoldást a rokkantnyugdíjazás, illetve valamilyen tb. ellátás igénybevételének lehetősége jelentett, jelent.

A Munkaügyi Központ Orosházi Kirendeltségével jó a kapcsolat, hosszú évek óta közös törekvés, hogy képzésekkel, továbbképzésekkel segítsük a munkaképes korú lakosság kilépését a munkaerőpiacra.

Az Önkormányzati ellátásban részesülők nagy része állandó körforgásban van a foglalkoztatotti státusz és a segélyes ellátás között. Azok, akik a munkaerőpiacra nem tudnak kilépni, a foglalkoztatotti státuszt az önkormányzatnál töltik be közhasznú, közcélú foglalkoztatottként, így jogosultságot szerezhetnek munkanélküli ellátásra, majd ismét segélyre. 2009. január 01-től változott a rendszeres szociális segélyezés rendszere, bevezetésre került a rendelkezésre állási támogatás.

Nehezen tudnak elhelyezkedni továbbra is **a pályakezdő fiatalok**, ennek következménye, hogy ők más vidéken, esetleg a fővárosban próbálnak meg letelepedni, ott, ahol elfogadható munkalehetőséget, megélhetést találnak. Egyre többen vannak azok, akik külföldön, az Európai Unió tagállamaiban vállalnak munkát., megalapozva ezzel egy itthoni vállalkozás beindítását, vagy egyáltalán, az egzisztencia megteremtését.

Ugyancsak nehéz helyzetbe kerülhetnek a **közvetlen nyugdíjazás előtt lévő korosztály tagjai** is. Kedvezőtlen munkaerő piaci helyzetük egyrészt eredeztethető a

közvetlenül nyugdíjazás előtti státuszukból, másrészt indokolható a jelenlegi munkaerőpiaci igényekkel nem összeegyeztethető iskolázottsági szintjükkel, szakképzetlenségükkel.

Helyzetük akkor a legkritikusabb, ha sem előnyugdíjazásukra, sem rokkantnyugdíjazásukra nem nyílik lehetőség.

1.3 Nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások:

Arról, hogy községünkben különböző jogcímenek hány fő részesül ellátásban, pontos nyilvántartásunk nincs.

2004. január 1-jén nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesült 1564 fő /öregségi nyugdíj, özvegyi nyugdíj, járadék, stb./ A nyugdíjak átlagos összege: 41.985,-- Ft volt.

Ez a szám 2003. január 1-jén 1591 fő, illetve 38.617 Ft. volt.

A nyugellátások összege jelentősen emelkedett az utóbbi időben. Egyrészt rendszeres nyugdíjemelés történik évente, másrészt a különböző kárpótlásokkal /hadifogság, föld, stb./ megnőtt a nyugdíjak összege, s az életjáradékban részesülők száma. A legnagyobb probléma a rendszeres szociális járadékban részesülők esetében jelentkezik, azok közül is azoknál, akik nem tudják a járadékot semmilyen keresettel kiegészíteni. Gádoroson is - mint országosan - nőtt azon járadékosok száma, akik a munkanélküliség miatt menekültek ezen ellátásba. Ez a réteg többnyire keres munkát, s ha máshol nem, alkalmi munkából kiegészíti jövedelmét. A legrosszabb helyzetben azok az idős asszonyok vannak, akik 62. életévüket betöltve 5 év igazolt szolgálati idővel szereztek jogosultságot rendszeres szociális járadék igénybevételére, és már munkaerejük nincs.

1.4 A település lakosságának egészségi állapota

Településünkön - az országos adatoknak megfelelően - szív és érrendszeri valamint daganatos megbetegedésekben szenvednek a legtöbben. Egyre több a különböző szenvedélybetegségekkel /alkoholizmus, játékszenvedély/ küszködők száma is, ami részben sokszor a kilátástalanságból ered /munkanélküliség, alacsony jövedelem, eladósodás, stb./

Településünkön dr. Bekker Sándor házi orvos halála (2007. október) óta egy házi orvos látja el a betegeket., mivel ez ideig nem sikerült a megüresedett státuszt betölteni. Gyermekorvos és fogorvos végez még gyógyítást, valamint két védőnő kíséri figyelemmel a gyermekes családok mindennapjait.

1.5 Munkaerőpiaci tendenciák

A nagyközségben a **foglalkoztatottak száma 2005-ben 1123 fő volt, ma ez a szám 1060 fő.** A helyben foglalkoztatottak és a más településre átjárók közötti - különböző

szempontok alapján készült - összehasonlítást az alábbi táblázat tartalmazza:

Helyben foglalkoztatottak	fő	Más településre jár	fő
Összesen	257	Összesen	803
<i>Nemenkénti megoszlás</i>		<i>Nemenkénti megoszlás</i>	
Férfi	179	Férfi	529
Nő	78	Nő	274
<i>Korosztály szerinti megoszlás</i>		<i>Korosztály szerinti megoszlás</i>	
15-29 éves	21	15-29 éves	202
30-49 éves	125	30-49 éves	348
50-x éves	111	50- x éves	253
<i>Végzettség szerinti megoszlás</i>		<i>Végzettség szerinti megoszlás</i>	
Érettséginel alacsonyabb	169	Érettséginel alacsonyabb	496
Legalább középisk. végzettség	88	Legalább középisk.végzettség	307
<i>Ágazati megoszlás</i>		<i>Ágazati megoszlás</i>	
Mezőgazdaságban	115	Mezőgazdaságban	104
Iparban, építőiparban	10	Iparban, építőiparban	506
Szolgáltatásban	132	Szolgáltatásban	193

Az adatsorokat értelmezve kitűnik, hogy a nagyközség munkaképes korú férfi dolgozóinak nagy többségét más településen foglalkoztatják, főként az ipari szektorban. A más településre átjáró munkavállalók közül jelentős számot tesznek ki az orosházi és szentesi munkahellyel rendelkezők.

A helyi gazdasági szervezetekben lényeges változás az elmúlt években nem volt, számuk - elsősorban az egyéni vállalkozásokat tekintve - emelkedést mutat:

Működő vállalkozás	1998	2002	2005	2008
Egyéni vállalkozás	125	138	127	142
Kft.	14	17	16	18
Bt.	11	14	19	15

Szövetkezet	3	6	4	4
Rt.	-	1	6	5
KHT	-	-	1	1
KKT	-	-	1	-
		--		

A helyi gazdaságot a mezőgazdaság határozza meg. A foglalkoztatásban a növénytermesztési ágazat mellett az állattenyésztés is fontos szerepet tölt be. Az őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma kb. 930 fő.

A vállalkozások száma és aránya a kereskedelemben a legnagyobb, melyet a vendéglátóipar követ /a kiskereskedelmi üzletek száma 54, a vendéglátó egységek száma 13, élelmiszer üzlet 16, egyéb üzlet 25/ Ez meghatározza a helyi gazdaság szerkezetét, illetve a foglalkoztatásra is hatást gyakorol.

A községben a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, a foglalkoztatotti létszám jelenleg 112 fő.

1.6. Lakáshelyzet alakulása

A nagyközség lakásállománya az elmúlt 30 évben az alábbiak szerint alakult:

Év	Lakás
1970	1740
1980	1844
1990	1856
1995	1876
2001	1882
2002	1882
2009	1711

A fenti adatok azt mutatják, hogy az utóbbi időben új lakások nem épültek a községben, számottevő a lebontásra került ingatlanok száma.

Ugyanezen időszakon belül az egy lakásra jutó lakók számát az alábbi táblázat tartalmazza:

Év	Lakás/fő
1970	3,07
1980	2,79
1990	2,50
1995	2,49
2001	2,48
2009	2,40

A település lakóépületeinek több mint 60 %-a a 60-as évek előtt épült. A község lakásállománya közül nem lakott mintegy 150-200, rossz állapotban van 30-40 lakás, ezek közül kifejezetten **romos, lebontásra érett 13-15 ingatlan**. Ezek az ingatlanok jórészt az "öreg-faluban" /Attila-Bánfalva utcákban/, az Árpád utcában található, de szórványosan a település többi utcájában is előfordulnak.

Az önkormányzatnak bérlakás-állománya nincs.

1.7. Mely csoportok helyzete a legkedvezőtlenebb, jövedelmi viszonyok

A településen a legkedvezőtlenebb helyzetben a rossz anyagi körülmények között élő **gyermekes családok** vannak. Miközben nagyon sok esetben a gyermek az "egyetlen kereső" a családban, az Ő jogán részesül a család ellátásban /GYES, családi pótlék, stb./ az Ő ellátására fordítja a család a legkevesebb pénzt. Előfordul, hogy a gyermek/ek/nek nincs megfelelő ruházata, iskolai felszerelése, nem egyszer fött ételt csak az iskolában fogyasztanak. Ezeknél a családoknál a szülők általában munkanélküliek, akik alulképzettségük miatt nehezen vagy egyáltalán nem tudnak bekerülni a munkaerőpiacra, tőkájük, hogy vállalkozzanak nincs. Ha a szülők munkanélküli vagy valamilyen tb. ellátásban részesülnek, azok összege olyan alacsony, hogy tisztos megélhetést nem biztosít. Ezeket az ellátásokat bizonyos évszakokban alkalmi munkavállalással, valamint az önkormányzat által pénzben vagy természetben nyújtott ellátásokkal /segélyekkel/ lehet kiegészíteni. Nem lehet elhallgatni azt sem, hogy sok esetben rossz szociális körülmények kialakulásához nagyban hozzájárul a szülők alkoholizálása, illetve egyéb szenvedélybetegségek /játékautomatázás/ megléte. Ezen családok esetében a jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy segélyek megállapítása továbbra is elsősorban természetbeni juttatások /élelmiszersegély, tüzelő, ruhanemű, stb./ formájában történjen, és ne "guruló forintként", amely esetleg nem a megállapított célra lenne fordítva. A jelenleg hatályos gyermekvédelmi törvény szerint a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek ingyen étkezhetnek az óvodában illetve az általános iskola 1-6.osztályában.

Gádoros viszonylatában a nyugdíjak összege viszonylag kielégítőnek mondható, így a nyugdíjasok nagy része /legalábbis azon családok esetében, ahol férj-feleség saját jogon nyugdíjas/ elfogadható körülmények között él. Nem nagy a száma azon

nyugdíjasoknak - bár arról, hogy ők pontosan hányan is vannak nincs adatunk - akiknél a nyugdíj kirívóan alacsony. Természetesen nem lehet elbogatellizálni, bármennyire is nem jelentős számú ez a réteg, hiszen az egyes ember ennek mindennapos hátrányát nehezen éli meg.

Az **alacsony nyugdíjjal rendelkezők** zöme a kevés munkaviszonnyal rendelkezők - **főleg a 62. életévüket betöltött nők** - közül kerül ki, ami visszavezethető a családfő általi családfenntartás időszakára. Ezek az asszonyok akkor kerülnek nagyon nehéz helyzetbe, ha társuk meghal és igen alacsony összegű özvegyi nyugdíj kerül részükre megállapításra, főleg, ha a család sem tud támogatást nyújtani. Az idős, egyedül élő és arra rászoruló emberek esetében nagy jelentősége van az alapellátások **/étkeztetés, házi segítségnyújtás/** valamint a nappali ellátás **/idősek klubja/** által nyújtott szolgáltatások igénybevételének. Ezen szolgáltatások nyújtásával jelentősen lehet javítani életminőségükön.

Előrelépést jelent a csökkent munkaképességűek foglalkoztatása tekintetében, hogy 2008. január 2-án megkezdte működését a Gondozási Központnál működő idősek klubja keretén belül a fejlesztő-felkészítő szociális foglalkoztató. Az induláskor 36 fő foglalkoztatására nyílt lehetőség, jelenleg 68 fő a foglalkoztatottak száma. Az itt dolgozók az önkormányzat intézményeinél végeznek különböző feladatokat, így: kisegítő parkgondozást, takarítási, konyhai, mosodai, karbantartási, adminisztratív kisegítő tevékenységet illetve virágkötést. A foglalkoztató működési engedélye jelenleg 2012. december 31-ig szól.

A jövedelmi viszonyokról el kell mondani, hogy 2000. évben például Békés megyében volt a teljes munkaidőben foglalkoztatottak közül a második legalacsonyabb a nettó átlagkereset, s valószínű a jelenlegi jövedelmeket illetően sem jobb a helyzet. Nagyon sok munkahely minimálbéren foglalkoztatja dolgozóit, amely a mai árakat tekintve ma már nagyon alacsony szintű életfeltételek biztosítását teszi lehetővé. A mezőgazdaság jelenlegi helyzete miatt - alacsony felvásárlási árak, magas beművelési költségek illetve takarmányárak - ma már sajnos egyre kevesebb család tudja jövedelmét kiegészíteni - szemben a korábbi évekkel, amikor a helyi családok nagy része sertés, liba, szarvasmarha tartásból jelentős kiegészítő jövedelemhez jutott. Fentiekből következik, hogy elsősorban a fő munkaidőben kellene az embereknek megkeresni a tisztességes megélhetéshez szükséges anyagiakat.

Ehhez természetesen több **jól működő, nyereséget termelő munkahelyre, vállalkozásra volna szükség.**

1.8. Infrastrukturális ellátottság:

A község infrastrukturális ellátottsága - a csatornázást kivéve - jónak mondható.

A belterület 99,2 %-a szilárd útburkolattal ellátott. A települést a környező településekkel összekötő **úthálózat** közül a Gádoros - Orosháza között lévő közút rehabilitációja 2003. novemberében fejeződött be, így az út állapota napjaink elvárásainak megfelel. A 4407-es számú, Gyomaendrődöt Szentessel összekötő útszakasz állapota - mely keresztül halad Gádoros nagyközségen - kívánni valót hagy maga után, állapota rossz. Rehabilitációja szükségessé vált.

Belterületi útjaink állapota közepes, melyen minden évben kátyúzással próbál az önkormányzat javítani.

Gádoros nagyközség belterületén a **vízközmű** 100 %-ban kiépített. A lakások túlnyomó többség /99 %/ be van kapcsolva a hálózatba. A településen szórványosan elosztva 13 közkifolyó található.

A település belterületén a háztartási **villamos-energia** 100 %-ban kiépült, minden lakóház ingatlant be lehet kapcsolni a közüzemi hálózatba. A külterületen található lakott tanyák 98 %-a szintén rá van kapcsolva a belterületi villamoshálózatra.

Gádoros nagyközségben 1985 óta épült ki a **gázközmű-hálózat**. A település belterületén 100 %-os a közműellátottság.

A **kábeltelevíziós hálózat** kiépítése 1996-ban kezdődött meg, jelenleg a település 100 %-án biztosított a kábeltv. vételi lehetősége. Jelenleg 840 ingatlan kapcsolódik a műsorelosztó hálózathoz.

A Békés megyei székhelyű Hungarotel Rt. 1996-ban kezdte meg **távközlési programját**, mely célul tűzte ki Békés megye, ezen belül Gádoros nagyközség telefonnal történő ellátását. A hálózat kiépítettsége 100 %-os /rádiós- elérhetőség/, melyből a szolgáltatást a település 55 %-a veszi igénybe. Ez az arányszám azért ilyen kicsi, mert az emberek inkább mobiltelefonokat használnak.

Az **internet** lehetőség mind telefonhálózaton, mind mikrohullámon keresztül biztosított.

Kiépült a községben a szélessávú internet is, szolgáltató a Progádor Kht.

Községünkben szervezett formában történik a **szilárd hulladék elszállítása**, melyet az Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Rt. végez, a község teljes belterületén, ezzel biztosítva a 100 %-os ellátottságot. A folyékony hulladékot a településről Orosházára lehet elszállítani. A **veszélyes hulladék 2009. január 01-től Tótkomlóra** kerül elszállításra, a Tótkomlós és térsége állati hulladék -kezelési Önkormányzati Társulás keretén belül, az Európai Unió által társfinanszírozott projekt keretén belül megépült állati hulladék gyűjtő és átmeneti tároló telepre. Ettől az időponttól a Gádorosi hulladékgyűjtő telepre állati hullát kivinni tilos.

A szennyvízcsatorna hálózat kiépítése a következő évek feladata, jelenleg elvi vízjogi engedéllyel rendelkezik a község a fenti munkálatok terveire. 2004. tavaszán címzett támogatás igénylése céljából nyújtott be pályázatot az Önkormányzat a Belügyminisztériumhoz. Ez a pályázat el lett utasítva.

2008. őszén újabb pályázat beadására került sor, 2009. januárjában értesítést kapott az önkormányzat arról, hogy a Környezet és Energia Operatív Program támogatási rendszeréhez a KEOP-7-1-2.0 Szennyvízelvezetés és tisztítás konstrukcióra benyújtott "Gádoros nagyközség szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási beruházása" című pályázatot az Irányító Hatóság vezetője támogatásra érdemesnek ítélte.

1.9. Az önkormányzat szociális és egészségügyi intézményrendszere

Az Sztv. 87. §.-a alapján az az önkormányzat, amelynek területén kétezernél több állandó lakos él, idősök nappali ellátását nyújtó intézményi szolgáltatást köteles biztosítani.

Személyes gondoskodást biztosító szolgáltatást a **Nagyközségi Önkormányzat Gondozási Központ, Családsegítő és Védőnői Szolgálat**a nyújt. Ez az intézmény biztosítja az **étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a nappali ellátást nyújtó idősök klubját**. Tevékenységi körébe tartozik még a **védőnői szolgálat** ellátása is. Az intézmény keretében működik - **önként vállalt feladatként** - az **Idősök Otthona**.

A gyermekjóléti szolgálat 2008. január 01-től az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása Kistérségi Gyermekjóléti Központjához tartozik. Jelenleg egy családgondozó végzi feladatát Gádoroson.

A településen két **házi orvosi rendelő**, egy **gyermek-házi orvosi rendelő**, egy **fogorvosi rendelő** működik. Mint arról korábban már volt szó, jelenleg egy házi orvos látja el a község felnőtt lakosságát. A **hétközi és hétféle orvosi ügyeletet Orosházán látják el**. A gyermekkorúak fejlődését két **védőnő** kíséri figyelemmel. A lakosságot - jó színvonalon - **egy gyógyszerész** látja el a szükséges gyógyszerekkel, különböző készítményekkel.

A harmadik életévüket betöltött gyermekek gondozását, foglalkoztatását a **Napközi Otthonos Óvoda** biztosítja. A **gyermekek étkeztetése** a vállalkozásban működő konyha segítségével megoldott.

1.10 Milyen a szociális ágazaton belüli, illetve az ágazatközi együttműködés helyzete a településen.

Az együttműködés példaértékű, a szolgáltatók mindennapi munkakapcsolatban vannak egymással. Gond, probléma felmerülése esetén a kialakult jelzőrendszernek köszönhetően minden szakember /orvos, védőnő, pedagógus, szociális ügyintéző, rendőr/ a maga területén megteszi a szükséges intézkedést.

1.11 Szociális szolgáltatásokra fordítható források

1. Állami

A települési önkormányzat által megállapított és folyósított **pénzbeli és természetbeni** ellátások kiadásaihoz, továbbá a rendszeres szociális segélyt kérelmezők foglalkoztatásának költségeihez, valamint a helyi önkormányzat által fenntartott személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátási formák működési és fejlesztési költségeihez az állam:

- szociális célú **normatív** állami támogatással,
- **kötött** felhasználású **foglalkoztatási** támogatással,
- az időskorúak járadékához, a rendszeres szociális segélyhez, a lakásfenntartási támogatáshoz, az ápolási díjhoz **kötött felhasználású** támogatásokkal,

- a fenntartott szociális intézmény után **szociális intézményi normatívával,**
- a szociális továbbképzéssel és szakvizsgával kapcsolatos kiadásokhoz **kötött felhasználású támogatással** járul hozzá.

A központi költségvetés terhére biztosított az alanyi jogon járó és a normatív közgyógyellátás. Az időskorúak járadéka címén, valamint a rendszeres szociális segély címén kifizetett ellátások 90 %-át a központi költségvetés megtéríti. Ugyancsak megtérítésre kerül az Sztv. által megállapított, alanyi jogon járó lakásfenntartási támogatás 90 %-a.

2. Az önkormányzat saját bevételeiből szociális célra fordított összeg.

3. Szociális célokra történő pályázati kiírás kapcsán nyerhető bevételek.

4. Karitatív szervezetek által nyújtott támogatások /Máltai Szeretetszolgálat, Vöröskereszt, stb./

1.12 A szociális igazgatási feladatok szakmai színvonalának biztosítása.

A szociális feladatok ellátása egy szakmai folyamat, amely során meghatározott szakmai ismereteket alkalmaz egy ügyintéző az általános döntés kialakításában, az egyedi ügy intézése vagy az ellátás teljesítése során.

Fontos a jó **jogalkalmazói készség**, mert a megerősödött jogállami követelmények mellett csak rendszerezett, nyomon követhető és számon kérhető tiszta viszonyok mellett lehet dolgozni.

A szociális ellátásokat egyre inkább a szociális szakmai szabályai szerint kell teljesíteni, ezért e kérdésekben a jogi vagy közigazgatási ismeretek sem nyújtanak kellő eligazodást, így létrejöttek és erősödtek a szociális szakmák. A korszerű helyi szociálpolitika nem merülhet ki sem a jogszabályok rutinszerű alkalmazásában, sem pedig a közpénzek mechanikus elosztásában.

Személyes szociális gondoskodás területén a településen 20 fő dolgozik, 15 fő közvetlenül az ellátást igénybe vevőkkel foglalkozik. Minden dolgozó rendelkezik a megfelelő szakképzettséggel.

A Gondozási Központ Vezetője főiskolai végzettséggel rendelkezik.

A pénzben és természetben nyújtható szociális ellátások biztosításával kapcsolatos feladatokat a polgármesteri hivatalban 5 fő látja el kapcsolt munkakörben. A négy főből egy fő jogi végzettséggel, két fő főiskolai végzettséggel rendelkezik.

A dolgozók a szervezett képzéseken rendszeresen részt vesznek.

2. ALAPELVEK ÉS ÉRTÉKEK A TELEPÜLÉSI SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER MŰKÖDÉSÉBEN

ALAPELVEK

Az aktuálisan jelentkező szükségletek általában más társadalmi alrendszerek

közelebbi-távolabbi múltban gyökerező működési elégtelenségeinek és hibáinak a következményei. A jelenlegi diszfunkciók teremtik meg a szociálpolitika jövőbeni alanyait és szükségleteit, ezért a legfontosabb alapelv a

- **PREVENCIÓ:** főleg gyermekek tekintetében, megfelelő életmód, szemlélet kialakításával.
- **RELATÍV BIZTONSÁGRA TÖREKVÉS:** valamilyen társadalmi kockázat bekövetkezésekor az egyén, vagy család életszínvonala ne süllyedjen elviselhetetlen szint alá.
- **ÖSZTÖNZÉS:** az önérvényesítő képesség minél nagyobb mérvű kialakítása, munkavállalási hajlandóság ébren tartása, együttműködés kialakítása.
- **SZAKSZERŰSÉG:** rendelkezések betartása és betartatása, szolgáltatások lehetőség szerinti minél magasabb szintű biztosítása. Eljárási szabályok, időhatárok betartása. Ez mind az ellátást igénybe vevők, mind a szakmát művelők közös érdeke.
- **HATÁSOSOSSÁG:** a rászorulóknak minél nagyobb hányadát érje el a szolgáltatás.
- **HATÉKONYSÁG:** az ellátás célzottsága legyen olyan, hogy a legnagyobb mértékben azokhoz érjen el, akiknek szánják. /A kifizetett segélyek egy része óhatatlanul nem a kívánt célra fordítódik, vagy rossz hatásfokkal hasznosul/.
- **BE NEM AVATKOZÁS ELVE:** az ember önmagában lévő erejének felszínre hozása. Az egyén önmaga és családja felett érzett felelősségének erősítése, illetve kiépítése.

ÉRTÉKEK:

- **TOLERANCIA:** másság elfogadása, türelem, a partnerség kialakítása /az ellátást igénybe vevő és szolgáltatást biztosító részéről egyaránt/.
- **ESÉLYEK EGYENLŐSÉGE:** különböző hátrányokkal induló személyek, csoportok viszonylagos egyensúlyba hozása. A legkevésbé előnyös helyzetűek legnagyobb előnyét szolgálják. Ellensúlyozni az elkerülhetetlen egyenlőtlenséget. Erkölcsi, morális stb. értékek érvényesülésének elősegítése, más destruktív értékek visszaszorítása. Egyénre szabott ellátás biztosítása.
- **SZABADSÁG:** az egyén döntéshozatalában, a választásban, ellátások igénybevételében. Társadalmi integráció erősítése, ne legyenek leszakadó rétegek, családok, személyek. Valamilyen módon és valamilyen mértékben a perifériára szorult ember maradjon kapcsolatban valamelyik ellátó, szolgáltató, támogató rendszerrel.
- **SZOLIDARITÁS:** támogató csoportok, személyek felderítése, bevonása, karitatív tevékenység végzése.

3. SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK JELLEMZŐI A TELEPÜLÉSEKEN

Az állami szerepvállalás formája lehet finanszírozás, szolgáltatás, tulajdonlás, működtetés, szabályozás.

3.1. Az ellátás tartalmának meghatározása:

Az önkormányzatok részére az általuk biztosítandó szociális ellátásokról az Sztv. rendelkezései az irányadók. Az Sztv. meghatározza a szociális rászorultságtól függő

pénzbeli és természetben nyújtandó ellátásokat, valamint a személyes gondoskodás formáit. Meghatározza azokat a feladatokat, melyeket az önkormányzatok kötelesek a település nagyságához mérten biztosítani, ezen felül önként nyújthatnak támogatást, vagy szolgáltatást, anyagi erejüktől függően.

Gádoros Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a törvény végrehajtására megalkotta szociális rendeletét, melyben szabályozza az egyes hatáskörök gyakorlásának módját, a pénzben és természetben biztosított ellátások feltételrendszerét. Jogosultsági és folyósítási összefüggéseket állapított meg, valamint a személyes gondoskodás körében nyújtott szolgáltatásokat, és - külön rendeletben - a fizetendő térítési díjakat is szabályozta.

3.2. Az egyes ellátási formákat milyen módon biztosítja az önkormányzat?

- A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátást nyújt, melyek az ellátás fajtájától függően havi rendszerességgel, vagy esetenkénti kifizetéssel történnek.
- Az egyes pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. A természetbeni ellátást az Önkormányzat szolgáltatások formájában /tüzelősegély, közgyógyellátás, köztemetés, stb./ biztosítja.
- Személyes szociális szolgáltatást intézményrendszerén keresztül /Gondozási Központ, Családsegítő és Védőnői Szolgálat/ biztosítja.

Az Sztv. alapján a települési önkormányzat az alapellátás keretében gondoskodik a pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításáról, valamint az Sztv. 59. §- 65/D. §-ok szerinti személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokról, mint étkeztetés, házi segítségnyújtás, gyermekjóléti és védőnői szolgálat. Szakosított ellátás tekintetében az idősek klubja szolgáltatásaival biztosítja az ellátást.

3.3 Az ellátási kötelezettségen felül vannak-e önként vállalt szociális szolgáltatások?

Tízezernél kevesebb állandó lakos esetén nem kötelezett a település egyéb ellátást nyújtó intézmény működtetésére. Gádoros nagyközségben - önként vállalt feladatként - **bentlakásos ellátást nyújtó intézmény - Idősek Otthona - működik.**

4. SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK

Gondozási Központ, Családsegítő és Védőnői Szolgálat felépítése.

- 4.1. Házi segítségnyújtás és étkeztetés
- 4.2. Gyermekjóléti alapellátás
- 4.3. Idősek Klubja
- 4.4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

4.5. Idősek otthona

4.1. Házi segítségnyújtás és étkeztetés

Házi segítségnyújtás keretében azokról az időskorú személyekről kell gondoskodni, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erejükből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, míg étkeztetésben azokat kell legalább napi egyszeri meleg étellel ellátni, akik azt önmaguknak illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel képtelenek biztosítani.

Jelenleg

- étkeztetésben részesül: 73 fő
- házigondozásban részesül: 38 fő

4.2. Gyermekjóléti alapellátás /gyermekjóléti szolgálat/

A gyermekjóléti alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermekek testi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermekek családból történő kiemelése megelőzéséhez. A gyermekjóléti szolgálat összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési - oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

Jelenleg gondozott gyermekek száma:	61 fő
Ebből alapellátásban történő gondozás :	43 fő
Védelembe vett:	18 fő
Gondozott családok száma:	25

4.3. Idősek Klubja

Az idősek klubja elsősorban a saját otthonukban élok részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Idősek Klubjának jelenlegi taglétszáma: 100 fő

4.4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatástervezési koncepció készítésekor, 2004-ben célul lett kitűzve a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése. Erre 2007. októberében került sor.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesül jelenleg 27 fő, várakozók száma: 8

fő. A rendszert az Orosházi Kistérségi Társulás működteti. A diszpécser központ a helyi Gondozási Központ épületében van.

4.5 Idősek Otthona

Az idősek otthona az önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik.

Engedélyezett férőhely:	32 fő
Jelenlegi létszám:	29 fő
Várakozók száma:	20 fő

2008-ban került sor a Gondozási Központ Családsegítő és Védőnői Szolgálat működési engedélyének módosítására. A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala az étkeztetés és az idősek otthona működését határozatlan időre, a házi segítségnyújtás és a nappali ellátás működését 2012. december 30-ig határozott időre engedélyezte. A házi segítségnyújtásra vonatkozóan 3 fő szociális gondozó, míg a nappali ellátásra vonatkozóan 2 fő szociális gondozó bealkalmazását kell megoldani 2012. december 30-ig.

4.6. Fenntartó szerinti megoszlás:

Gádoros nagyközségben valamennyi alap és szakosított ellátási formát az önkormányzat működteti.

E pontnál említendő meg, hogy a községben működő **karitatív szervezetek** /Máltai Szeretetszolgálat, Vöröskereszt, Karitasz/ évente több alkalommal segítik a rászoruló családokat /nagycsaládok, egyedül élő nyugdíjasok/ ruha és élelmiszersegély biztosításával.

A településen működő **alapítványok** közül a Gádorosi Idősekért Alapítvány fő célkitűzése az idősekről való gondoskodás segítése, mely célnak az alapítvány maradéktalanul eleget is tesz /évente több alkalommal nyújt támogatást a hozzá kérelemmel fordulók részére, illetve immár hagyomány, hogy karácsonykor - az önkormányzattal közösen - ajándékot nyújt át a 60 éven felüli gádorosi polgároknak.

Megemlítendő még a községben működő **dr. Hidasi László nyugdíjas Klub** is, mely szervezet a nyugdíjas korú, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesülők egyes-bajos gondjaival foglalkozik, illetve különböző rendezvények/vacsorák, idősek napja, kirándulások, stb./ szervezésével igyekszik a mindennapokat derűs, emlékeztetéssel varázsolni.

Hasonló "profilal" működik a **Mozgáskorlátozottak Egyesülete Gádorosi Csoportja** is azzal a kiegészítéssel, hogy a csoport vezetése közreműködik a különböző központi költségvetés által mozgáskorlátozott személyek részére biztosított

támogatások igénylésében, odaítélésében, felhasználásának ellenőrzésében /gépkocsiszerzési támogatás, lakóház akadálymentesítésére nyújtott támogatás/. Különböző rendezvényeket /vacsorák, kirándulások, tájékoztató jellegű egészségügyi előadások, stb./ a csoport is rendszeresen szervez tagjai részére.

5. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK:

Gádoros Nagyközség Önkormányzata szociális rászorultság esetén megállapítja az

- időskorúak járadékát,
- rendszeres szociális segélyt,
- lakásfenntartási támogatást,
- ápolási díjat,
- átmeneti segélyt,
- temetési segélyt,
- közgyógyellátást,
- köztemetést,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot.

Egyéb esetekben a jegyző megállapítja a

- mozgáskorlátozottak támogatását
- hadigondozottak pénzbeli ellátását.

Szociális ellátásban részesültek 2008 - ban:

Megnevezés	Fő	Felhasznált összeg
Rendszeres szoc.segély	40 fő	10.820.031. Ft.
Időskorúak járadéka	3 fő	750.208 Ft.
Ápolási díj	36 fő	8.019.510 Ft.
Lakásfennt. támogatás	317 fő	<u>15.469.500</u> Ft.
Temetési segély	42 fő	360.000 Ft.
Köztemetés	5 fő	675.759 Ft.
Átmeneti segély	181 fő	995.562 Ft.
Közgyógyellátás	6 fő	177.217 Ft. /méltányossági alapon/ kiadott igazolványokra/
Mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása	309 fő	2.432.496 Ft.

Lakáscélú támogatás	5 fő	1.250.000 Ft.
---------------------	------	---------------

2009. január 1-től nem változott az öregségi nyugdíj legkisebb összege, amely több szociális támogatás megállapításánál viszonyítási alapul szolgál. Az eddig eltelt két hónap alatt is már az tapasztalható, hogy jó néhány kérelmező esetében nem állapítható meg ismételen a korábban megállapított ellátás (pl. lakásfenntartási támogatás, időskorúak járadéka, mozgáskorlátozottak támogatása, stb.).

6. INFORMÁCIÓK A MEGYEI ELLÁTÓRENDSZERRŐL:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. LXV. törvény megszüntette a megyék és a települések közötti hierarchikus viszonyt. A megyei önkormányzatoknak nincs lehetőségük, hogy befolyásolják a centrális alárendeltségű szociálpolitikai rendszerek, az egészség illetve nyugdíjbiztosító megyei tevékenységét.

A hierarchikus viszony megszűnésével a megye elveszítette hatáskörét a települési önkormányzatok által biztosított szociális ellátások forrásainak és az általuk fenntartott szociális intézmények működési költségeinek továbbításánál, valamint a települési önkormányzatok szociális igazgatási ügyeinél.

A megyei önkormányzat ezek körében önként vállalt feladatai a következők:

- a települési önkormányzatok igényei szerint módszertani segítséget nyújt, szaktanácsadást, információt biztosít,
- elemzi az egészségügyi és szociális ellátottság helyzetét, figyelemmel kíséri a halmozottan hátrányos lakossági csoportokat, helyzetük javítására javaslatokat dolgoz ki,
- támogatja a szociális gondok mérséklését.

Ezen feladatok zömében esetlegesek, és a szociálpolitikát érintően befolyása informális elemeken nyugszik. Források tekintetében a megyei önkormányzatnak közvetlen forráselosztó szerepe nincs a települési önkormányzatok felle. A források elosztása települési szinten történik.

Szociális intézmények tekintetében a megyei önkormányzat gondoskodik:

- azoknak a szakosított ellátásoknak a megszervezéséről, amelyek biztosítására törvény alapján a települési önkormányzat nem köteles,
- gondoskodik a szakosított szociális szolgáltatások területi összehangolásáról, módszertani feladatok ellátásáról.

Békés megye Képviselő-testületének fenntartásában működő intézményrendszer:

Hajnal István Idősek Otthona Békés

Idősek és Szenvedélybetegek Otthona Szarvas
Fogyatékosok Ápoló-Gondozó Otthona Békéscsaba Módszertani Osztály
Békés Megye Szociális Otthona Nagyszénás
Szociális Otthoni ellátás
Őszikék Panzió
Szenvedélybetegek Rehabilitációs Részlege
Fogyatékosok és Pszichiátriai Betegek Otthona: Magyarbánhegyes, Mezőkovácsháza
Békés Megyei Borostyánkert Otthon: Dévaványa, Füzesgyarmat
Békés Megyei Nefelejcs Otthon Vésztő-Okány
Gyermekvédelmi intézmények.

Ezen intézményekben azok elhelyezésére kerülhet sor, akik **a helyi otthonban nem elhelyezhetők** /pl. szenvedélybetegek, fogyatékosok/, illetve **sürgős elhelyezést igényelnek**, de számukra helyet **férőhelyhiány** miatt a helyi intézmény nem tud biztosítani.

7. FELADATOK, PRIORITÁSOK A SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSÁNAK ÉRDEKÉBEN.

Az általános leíró-elemző részekben bemutatásra kerültek a nagyközség szociális ellátórendszerének főbb jellemzői.

Melyek azok a feladatok, amelyek megvalósítása az elkövetkező időszakban elengedhetetlenül szükséges?

A legfőbb prioritás a munkahelyteremtés, bár ez elsősorban nem önkormányzati feladat.

Az eddigiekben is történtek erőfeszítések munkahelyteremtésre, ezen törekvést a jövőben is ébren kell tartani. Az **önkormányzatnak a vállalkozókat, befektetőket kell támogatnia** /helyiség, telek biztosításával, adókedvezmények adásával, stb/.

A munka, mint értelmes foglalatosság, jó hatással van a pszichére, az ember önbecsülésére, moralitására, egészségi állapotára, környezeti kapcsolataira. A munkáért járó díjazás emberhez méltó megélhetést kell, hogy biztosítson. Új munkahely teremtésével vonzóbbá válna a település, csökkenne az elvándorlás, javulnának a népességi mutatók.

A munka-erőpiaci esélyek növelésére lehetőség szerint minél több ellátásban részesülő személyt kell bevonnani a Munkaügyi Központ által szervezett képzésekbe és továbbképzésekbe.

Fokozottan kell támogatni az alacsony összegű nyugdíjból, illetve rendszeres szociális járadékból **egyedül élő személyeket** /különös tekintettel azokat, akik a nyugdíjkorhatárt már betöltötték/ és kiegészítő jövedelem szerzésére képtelenek.

A családok fokozott segítése, szemléletformálása életvezetési problémáik csökkentésére. A létszám normáknak megfelelő **családgondozó beindítása**, amennyiben lesz lehetőség, **pályázat útján nyert forrásból**.

Fogyatékkal élők közlekedésének könnyítésére lehetőség szerint minél több középületre kapaszkodók felhelyezése, rámpák biztosítása, küszöbmentesítés. E feladatokat szintén **pályázat útján nyert forrásból** kívánjuk megoldani.

Az **átmeneti segélyezések** során elsősorban a **természetbeni ellátások biztosítását** kell előtérbe helyezni annak érdekében, hogy a segítség valóban elérje célját /tüzelő (szén - fa) élelmiszer-csomag biztosítása, közüzemi számlák átutalása a szolgáltatók felé közvetlenül, gyógyszer kiváltása, ruhanemű adása a karitatív szervezeteken keresztül. Fokozottan figyelemmel kell kísérni azon - elsősorban gyermekes családok - helyzetét, ahol a szülő vagy szülők a jelenlegi gazdasági helyzet, válság következtében munkanélkülivé váltak, emiatt a család krízishelyzetbe kerül (nem tudják fizetni a megemelkedett kölcsönt (kölcsönöket), a közüzemi számlákat, stb.

A jövőben a községben működő karitatív szervezetekkel, önszerveződő közösségekkel még **szorosabban kell együttműködni**, így is biztosítva a minél szélesebb körű szolgáltatások biztosítását.

Továbbra is a már kiépített és eredeti **funkciójuknak megfelelő módon kell működtetni az alap és nappali ellátást**, illetve tovább kell ezeket fejleszteni a törvényi előírásoknak megfelelően. Az előírt dolgozói létszám bővítést a kitűzött határidőig (2012. december 30.) meg kell oldani.

Speciális alapellátási feladatokon belül:

a./ közösségi pszichiátriai ellátás /ennek keretén belül a pszichiátriai betegek részére lakókörnyezetükben kell komplex segítséget nyújtani a mindennapi életvitelükben, lehetőség szerint biztosítani kell a meglévő képességeik megtartását, fejlesztését/.

b./ szenvedélybetegek ellátása / szolgáltatás nyújtása a településen élő azon szenvedélybetegek részére, akik intézményi jogviszony megszűnését követően saját lakókörnyezetükben élnek és életvitelük fenntartásához segítségre szorúlnak, illetve akik orvosi vagy egyéb terápiás kezelésben részesülnek és önálló életvitelük fenntartásához segítségre van szükségük/.

Fenti ellátási formák **bevezetésére, működtetésére csak akkor tud az**

önkormányzat sort keríteni, ha pályázat útján - vagy központi támogatásból - a szükséges anyagi forrásokhoz hozzá jut.

Megoldást jelenthetne, ha ezen ellátási formák biztosítását a kistérségi társulások felvállalnák. Ez esetben az ellátást igénybe vevők szállítását, utaztatását is meg kellene oldani.

- A **tartós bentlakásos** idősellátás fejlesztése, férőhelyszámának növelése esetén az alábbi prioritások figyelembe vétele szükséges:

- a férőhelyszám növelése ne jelentse különösen drága, emelt szintű ellátás biztosítását,
- a fejlesztés akkor indokolt, ha az ellátásra várakozók száma meghaladja a működő férőhelyek 30 %-át,
- csak abban az esetben támogatandó az ellátás fejlesztése, amennyiben a településen megfelelő módon és formában működik az alap valamint a nappali ellátás illetve ha a fejlesztés egyúttal az említett ellátási szintek fejlesztését is célul tűzi.

Az idősellátás struktúrájának átalakítása akkor tekinthető sikeresnek, ha a tartós bentlakásos ellátásra várakozók arányát sikerül 10 % alá szorítani.

A **bentlakásos idősök otthonánál** a következő feladatok elvégzése kell, hogy továbbra is napirenden legyen:

- **mosókonyha építésének befejezése**
- **szennyvíztároló bővítése**
- **az intézmény férőhely számának növelése.**

Fenti feladatokat, munkálatokat az önkormányzat továbbra is **kisebb részt önerőből, nagyobb részt pályázat illetve központi támogatás nyújtása esetén** képes végrehajtani, illetve megvalósítani.

8. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ AKTUALIZÁLÁSA

A Szolgáltatástervezési Konceptióban meghatározott feladatok megvalósulását a Helyi Szociálpolitikai Kerekasztal folyamatosan figyelemmel kíséri, évi egy alkalommal tartandó ülésén értékeli. A helyi önkormányzat a Képviselő-testület útján 2 évente felülvizsgálja, aktualizálja a Konceptiót.

Záradék:

Elfogadta Gádoros Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete 2009. március 10-i ülésén a 41/2009. (III. 10.) KT. számú határozatával.